

Dragspelare i Warszawa. Foto: Ingemar Johansson

Rapport från Warszawa
Hårdrocksdag i Stockholm
Biblioteksstafetten i Helsingborg

Hårdrocksbord uppdukat av Janne Stark på Hårdrocksdagen.

FASTA AVDELNINGAR

3. Redaktörens ruta
3. Ordföranden har ordet
7. Biblioteksstafetten

I DETTA NUMMER

4. Hårdrocksdag
- 5-6 Rapport från IAML
8. Nya redaktörerna
Lena & Astrid

MUSIK
BIBLIOTEKSNYTT

utges av Svenska musikbiblioteksförbundet Svenska
sektionen av IAML,
www.smbf.nu

Distr: Pia Shekhter, Högskolan för scen och musik vid Göteborgs
universitet Box 210 405 30 Göteborg 031-773 40 57
ISSN 0283-104X

Redaktör: Lena Nettelbladt, Statens musikbibliotek
Box 16326 103 26 Stockholm
08-5195 5410 lena.nettelbladt@muslib.se
Medredaktör: Astrid Evasdotter, Vissamlingarna arkiv och bibliotek
Box 342/Spötorget 1 593 24 Västervik
0490-887 91 astrid.evasdotter@vastervik.se

Prenumerationer inkl. medlemskap:
enskilda 200:-, institutioner 300:-
Postgiro 65 21 22-3

Layout:
Johan Ögren

Kära vänner!

Det nummer ni nu håller i er hand är unikt, på flera sätt. Dels är detta det sista jag gör som redaktör, men det är samtidigt det första som Lena och Astrid gör som redaktörer. Sålunda har vi varit tre stycken redaktörer inblandade i arbetet med det här numret.

Ja, jag tar nu farväl som redaktör till Musikbiblioteksnytt, men kommer att finnas kvar i föreningen ett tag till. Det har varit en fantastiskt rolig och givande tid, men eftersom jag gör allt arbete på min fritid så har det även blivit en smula ansträngande sedan min dotter kom till värl-

den, för ett och ett halvt år sedan.

Med risk för att det börjar låta som att jag står och tar emot en Oscarsstatyett, så vill jag tacka styrelsen för deras hjälp och stöd i arbetet med tidningen. Jag vill också rikta ett varmt tack till alla medlemmar som skickat in artiklar under åren, och jag hoppas att ni kommer att vara lika generösa med de kommande redaktörerna. Sedan måste jag faktiskt även nämna min man, som ställt upp och passat barn, lagat mat och till och med servat med kaffe ibland, för att jag ska få sitta ifred och jobba med tidningen.

Ni som inte vet vilka Lena och Ast-

rid är kan få mer information redan i detta nummer, om ni bläddrar till sista sidan, där de presenterar sig själva. Jag är övertygad om att de kommer att göra ett kanonjobb i framtiden, så det är med gott samvete jag överlämnar min stafettpinne till dem.

Jag hoppas att ni får ett riktigt bra år 2006, med många nya trevliga bekantskaper, på till exempel årsmötet och IAML-konferensen i Göteborg.

Tack för mig.

Hälsar avgående red. Åsa Wilén

Ordföranden har ordet

Veslemöy Heinz och Pia Shekhter

Bäste medlemmar,

2005 var ett aktivt och bra år för SMBF. Årsmötet med påföljande utbildningsdag gick av stapeln den 21-22 april i Örebro. Årsmötesdeltagarna fick lyssna på en föreläsning om konst och forskning. De som stannade kvar till den 22 fick en jublad show kring ämnet filmmusik; det framkom av den enkät deltagarna svarade på att både ämnet och framförandet var mycket uppskattat. Under hösten arrangerade föreningen en dag i hårdrockens tecken, även den mycket uppskattad. För er som inte var med, läs gärna rapporterna i tidskriften så förstår ni vad ni har

missat!

Arbete inom styrelsen har präglats av två saker: att skaffa en ny redaktör till Musikbiblioteksnytt och den kommande internationella konferensen i Göteborg.

Det nummer av Musikbiblioteksnytt som ni nu håller i handen är sammanställt av avgående redaktören Åsa Wilén och nya redaktören Lena Nettelbladt. Under Åsas tid som redaktör har tidningen bytt skepnad och fått ett nytt och fräscht omslag och modern och lättläst layout. Tack Åsa för din insats!

Vi önskar Lena, som nu tar vid, lycka till. Styrelsen insåg att redaktörsarbetet till tider kan vara båda ensamt och betungande. Vi tyckte därför det kunde vara lämpligt med en biträdande redaktör som kunde hjälpa till med arbetet. Astrid Evasdotter tackade ja till uppgiften och vi önskar även henne välkommen.

Föreningens arbete under 2006 kommer naturligtvis helt att präglas av KONFERENSEN! Den 18-23 juni går IAML-IAMIC-IMS konferensen av stapeln i Göteborg. Ni bör alla ha fått inbjudan och program på posten, läs och begrunda – och delta! Vi ses i Göteborg i juni.

Stairway to heaven- highway to hell

Text och foto Lena Nettelblatt, Statens musikbibliotek

I november ordnade Svenska musikbiblioteksförningen en kursdag om hårdrock med rubriken "Stairway to heaven – highway to hell". Den hölls i Läsesalongen i Kulturhuset i Stockholm. Vi var 55 musikbibliotekarier som förväntansfulla slog oss ner med ett digert kompendium om hårdrock skrivet av Janne Stark. Han är musikjournalist, skriver i flera musiktidningar. Han har givit ut ett uppslagsverk i två delar om hårdrock: *The encyclopedia of Swedish hard rock and heavy metal*. Han är även gitarrist och har medverkat i flera band, bland annat Paradize, Locomotive breath och Overdrive.

Janne Stark var mycket väl förberedd. Vi fick höra 57 musikexempel som hörde till 46 olika genrer och subgenrer inom hårdrocken. Han började med hårdrockens historia från cirka 1965 med Kinks, Cream via Jimi Hendrix, Deep Purple, Led Zeppelin, Alice Cooper, Judas Priest, AC/DC, Def Leppard, Europe och Korn fram till Evanescence, Linkin Park och System of a down.

Heavy metal är en generell term för hela hårdrocksgenren. Ordets uppkomst har debatterats men de användes kanske första gången av en recensent i Creem Magazine 1971 om gruppen Sir Lord Baltimore. Undergenrer är glam rock, sleaze metal, black metal, death metal, doom metal, thrash metal, christian metal och flera. Vi fick höra musikexempel och se bilder på flera av grupperna från de olika genrer. I Sverige är hårdrocken stor och svenska hårdrocksband är välkända även utomlands. Ett av de mest kända svenska banden är Hammerfall.

Vi fick lära oss många ord och begrepp som hör till hårdrock såsom den **behornade handen**. Det är en knuten hand där pek- och lillfingret hålls upp. **Corpse paint** kallas det när ansiktet målas vitt, med svart färg runt mun och ögon. Ett grundläggande begrepp inom hårdrocksmusik är **distortion**. Det är en överstyrning av ljudet som gör att tonen låter "sprucken". Distortionen "uppfanns" 1952 av Link Wray som körde en skruvmejsel genom högtalaren vid inspelningen av låten Rumble. Link Wray föddes 1929 och dog 5 november 2005.

Det vrålande sångsätt som många hårdrockssångare använder kallas **growl** eller kakmonstersång. **Headbanging** kallas det när publik eller band skakar huvudet i takt med musiken, antingen upp och ner, i cirkel (väderkvarnstekniken), från sida till sida eller i en avancerad åtta. **Stage diving** kallas det när någon från scenen kastar sig ut i publiken och blir uppfångad. Frisyreerna har också haft namn. **Hockeyfrilla** (mullet) kallas det när håret är hyfsat kort där fram och långt i nacken. **Pudelfrilla** är långt permanentat hår.

Dagen avslutades med att Christel Rosenberg från Solna stadsbibliotek presenterade Musikgruppen som är en beredningsgrupp inom Svensk biblioteksförning för klassificerings- och katalogiseringsfrågor om musik. Gruppen har gjort en omfattande ämnesordlista som finns på Solna stadsbiblioteks hemsida.

Olle Johansson från Statens Ljud- och bildarkiv talade om en eventuell utökning av klassifikationen för hårdrock.

Janne Stark under en kaffepaus

Av efterföljande diskussioner framkom att det kanske inte är en utökad klassning som behövs utan fler ämnesord. Vi blev också påmind om e-SAB, klassifikationssystemet som pdf-fil. Finns hos Btj och är gratis att prenumerera på. E-SAB blir uppdaterad så fort ett nytt beslut om klassifikation har tagits.

Det var en mycket lärorik dag och alla inblandade som hjälpt till att ordna tackades. Läs en utförlig rapport om denna dag skriven av Gunnel Arvidsson Nilsson och se Ingemar Johanssons bilder på Svenska musikbiblioteksförningens webbplats <http://www.smbf.nu/>

P.S. Stairway to heaven är en låt med Led Zeppelin. Samma dag som hårdrocksdagen var så offentliggjordes det att Led Zeppelin ska få Polarpriset 2006.

Rapport från IAML-konferens i Warszawa

Av Christina Wengström
Musikbiblioteket i Gävle

Jag blev glad över att få Musikbiblioteksförningens stipendium för att åka till Warszawa i år. Första gången till Polen, det blir roligt! Kändes tryggt att träffa flera kollegor på Arlanda. Piloten sa när vi landade: Det är 28 grader varmt! Och så fortsatte det i princip hela veckan.

Några av oss bodde på ett studenthus, Riviera (likheten med den andra rivieran skulle väl vara värmen då), ett intensivt blått höghus som har fördelen att ligga på gångavstånd från Nationalbiblioteket. Annars var det mest lakanen som väckte förundran, det fattades en halvmeter för att underlakanet skulle täcka sängen. Skulle det fattas upp till eller nertill? Ingen förstod. Warszawa genomströvades på längden och tvären tills det var dags för Opening ceremony i Polish National Philharmonic Hall. Eftersom konferensen är i Göteborg nästa år, insamlade vi rikligt med erfarenheter från årets upplaga, bla. kunde man konstatera att man får spotta upp sig några snäpp när det gäller inledningstal och –tack. Konserten av 4 ungdomar i Opium String Quartet var dock mycket njutbar.

Information session är ju full av roligheter och nyttigheter, det skulle ta flera

sidor att berätta allt som sas. Jag fastnade för Melodyhound, www.musipedia.org, där man kan söka musik genom att vissla eller spela melodin på piano! Och sidan www.allrecordlabels.com, som innehåller just det, man kan söka per genre. I genrer som filk, grll, math rock och nunrg är det ju ovärderligt att kunna identifiera skivbolaget.

Jag besökte ett seminarium om polsk musik, där första delen om Chopins manuskript var en 30 minuters nästan outhärdlig plåga för alla inblandade, talare som åhörare. Engelska språket kan vara besvärligt att både tala och begripa. Desto bättre var inslaget om ursprungen till polonäs och mazurka. En mycket nyttig och spännande föreläsning bjöd Ole Bisbjerg från Danmark på, om "Bibliotekernes Netmusik", www.bibliotek.dk. Sök på en artist, och se vad som visas: artiklar, CD, böcker och framöver, sheet music. Och många av CD:na är nedladdningsbara, för lån eller köp. Men man måste ha kort på något bibliotek, och ha fått ett antal "licenser" för att kunna låna, men ändå... Mest dansk musik som digitaliseras nu, men annat kommer. Nästa talare, Jonathan Irons, berättade just om denna "sheet music service". www.SheetMusicNow.com. Jazz och klassiskt, digitaliserat från originalut-

gåvan. Kommer förstås att kosta pengar. Är vad jag förstår inte riktigt klart ännu. Datafolk har tydligen en annan tideräkning än andra människor: "Do you mean earth-week or a week where you come from?"

Och sen blev det riktigt kul, Verena Funtenberger från Essen redogjorde för ett projekt kallat Warum Mozart aus den Wolken fiel, roligt projekt, bra presenterat: Man berättar om musik på bibliotek för barn 7-10 år med hjälp av en utklädd Mozart som kommit ner från himlen för en dag. Jag har en fin liten bok om detta, en bok som varje barn får och innehåller frågor som ska lösas med hjälp av bibliotekets resurser, som jag kan demonstrera för den som vill göra något liknande. Ex "vad finns i ert musikbibliotek?" och så får man välja mellan Luftballons, sångböcker, popcorn, noter och Knallfrösche (whatever that may be...). Mycket pedagogiskt på ett underhållande sätt!

Eftersom jag är intresserad av musikbibliotekarietutbildning i olika länder lyssnade jag på Utbildning i Grenoble, presenterat av Christian Massault, tyvärr på franska.

Onsdag em vigdes som vanligt åt utfärder. Mitt val, Nationalparken Kampinos, gav ett rätt bisarrt intryck, men bjöd dock på en lång bussfärd i

polska landskapet, i stället för färden på smalspårig järnväg, som utlovats. I nationalparken blåste ett 30-tal medelålders herrar (och en dam) i horn, viss iklädda gröna uniformer, gav varandra medaljer, knäböjde framför ett uppstoppat vildsvin och tutade mer i sina horn, ja det ville aldrig ta någon ände... Vi som tog en sväng in i björk- och tallskogen, kände oss genast som hemma, myggorna var exakt likadana och lika många.

Philip Ponella, Indiana, Training to deliver digital music library service. Vad lär vi studenter nu: jo samma saker som för 30 år sedan. Vi köper faktiskt böcker fortfarande. Och det kommer massor av internetförlag där man kan subscribe. Inte många bibliotek kommer att ha råd med detta. Men det finns praktiska nya lösningar på gamla problem: att ha sina noter i en handdator framför sig när man spelar. Bok om modern utbildning: Ned Quist: Music librarianship. "The library is the embalming of dead genius". "I still prefer to google" är ofta svaret när man försöker föreslå andra sökvägar. "Variations 2" – first digital music library. Ett pedagogiskt instrument med många olika verktyg, som spellistor med frågor, analyser av musikstycken medan de spelas etc.

Torsdag morgon prioriterade vi, några public librarians, att leta oss fram till Warszawas huvudbibliotek. Vi guidades av bibliotekarie och tolk genom

den ena läsesalen efter den andra ("här får man inte låna, utan sitta och läsa/lyssna") Snart kommer vi till skivor, romaner och barnböcker för utlån, väste jag lite frågande till mina med-vandrarare. Sista läsesalen – "har ni några frågor?". Jo, romaner etc till utlån, det finns bara på filialerna. Lite snopet...

Music libraries in the digital age – Charlotte Catrine Pedersen berättade om visionerna för Odense musikbibliotek. Soundart.dk – där hittar ni massa fakta om den planerade förändringen i rum och i cyberspace. De har fått pengar för att komma med ett förslag hur ett virtuellt bibliotek skulle kunna se ut om 10 år. OPAC är det viktigaste. Unga människor går inte på bibliotek, konstaterade Charlotte Catrine. Hur länge kommer det att finnas CD-skivor? Allt ska vara nedladdningsbart. Huset måste kunna användas på ett modernt sätt, 1:a prioritet att göra byggnaden till en spännande mötesplats.

Under konferensens sista skälvande minuter presenterade Pia Shekter nästa års konferens i Göteborg på ett utomordentligt sätt och visade en fartfylld och kul reklamfilm om just Göteborg.

De flesta kvällarna var det konserter i olika konsertsalar i staden. En barockkonsert i Kungliga slottet, tex., och en med folklig musik från 1920-50-tal, som var mycket rolig, en stor kör i tidstypiska kläder som sjöng och agerade av hjärtans lust.

Jag efterlyser fortfarande mer tid och utrymme för folkbiblioteken på dessa konferenser. Det borde vara lätt ordnat genom att erbjuda fler parallella seminarier.

Jag anser också att det är viktigt med en aning ändrad fokus mot mer modern musik, och då menar jag bl.a. pop- och rockmusik. IAML bör anstränga sig att värva fler medlemmar i yngre åldrar och då tror jag att det är av största betydelse att inte helt ignorera en stor genre som har så stor betydelse som den nutida musiken har på våra folkbibliotek.

Ett sammanfattande ord om det som händer på musikbiblioteksområdet världen över, är naturligtvis DIGITALISERING, precis som tidigare år, antar jag. Det är bara väldigt synd att alla bibliotek och institutioner sitter var för sig (i regel) och gör sin egen lilla lösning av sitt problem. Men jag kan också förstå att det inte går att göra på något annat vis, annars skulle man nog inte komma någonstans. Vi får hoppas att alla dessa små virtuella bäckar så småningom blir till en klar flod där man får fångster med enkla fiskeredskap! Det är i alla fall väldigt stimulerande att få denna inblick i den internationella musikbiblioteksvärlden.

Getrud Nordin 1921-2005

Getrud Nordin, musikbibliotekarie i Västerås, har avlidit 84 år gammal. Hon satt med i styrelsen för Svenska musikbiblioteksförbundet mellan 1981 -1986. Gertrud var först chef för barn- och ungdomsbiblioteket i Västerås. Där spelade hon dockteater med dockor som hon gjort själv. 1977 blev hon chef för Musikbiblioteket som då låg i eget hus, Borgmästargården

med egen trädgård. Där bjöd Gertrud in västeråsarna till trädgårdskonserter bland annat i samarbete med Västmanlands spelmansgille som repeterade i samma hus. 1985 ordnade hon Svenska musikbiblioteksförbundets årsmöte i Västerås. Gertruds passion var opera. Hon ledde kurser i opera och ordnade många resor till operaföreställningar i Stockholm, Karlstad, Dalhalla, Savonlinna, Oslo och Prag. Veckan innan hon dog skulle resan gå till Stockholm och föreställningen av Puccinis Manon

Lescaut. Hon var en viktig person i Västerås musikliv, var med i många föreningar såsom Föreningen Norden, Soroptimisterna, Operavännerna, Vadstena-Akademiens vänner med flera. Hon sjöng själv och oförglömligt är när hon på sin pensioneringsfest sjöng katalogarian ur Mozarts Don Giovanni och fick med alla anställda vid Västerås stadsbibliotek i texten. Hon är saknad av många.

Lena Nettelbladt

Musikmedia på Helsingborgs stadsbibliotek

Av Lars Jonsson och Ewa Walldén

Helsingborgs stadsbiblioteks musikavdelning är placerat i ett särskilt rum längst in i byggnaden. Då stadsbiblioteket invigdes 1965 var rummet nyinrättat i en tyst del av biblioteket med lyssnarplatser, en samling LP-skivor samt en not- och litteratursamling. Helsingborg ingick i den dåtida ABC-planen (för vår del specialbevakning av musiklitteratur) och fick med tiden en betydande mediasamling. Vid en ombyggnad 1992/93 fick musik och lyssnarplatser flytta ut i det centralt belägna caféet medan böckerna placerades på vårt galleri. Vår senaste ombyggnad 2004 medförde att vi kunde återställa det ursprungliga musikrummet, nu med cd-musik, musikvideo, noter och musiklitteratur – dock tillsammans med video och dvd-filmer, film- och teaterlitteratur, en lösning som känns helt naturlig. Rummet i sig är obemannat, men utanför finns en kombinerad informationspunkt (för

skönlitteratur, musik och film) och utlåningsdisk med tillhörande Torneo (utlåningsautomat). Vi strävar efter självbetjäning så långt det är möjligt, men filmerna lånas ännu över disk.

I film- och musikrummet finns en stor avdelning för noter som är uppdelade efter olika musikinstrumentgrupper – tydligt märkta i klartext: piano, trummor osv. Här finns också ett 20-tal musiktidskrifter som representerar olika genrer. Den äldre not- och librettosamlingen har samlats i magasinet.

På senare år har vi satsat en del på musikinköp och har nu c:a 4000 cd inom olika genrer. Även cd är märkta i klartext (etiketter kan beställas). Pop/rock, klassiskt och jazz är våra största genreavdelningar, men vi har också satsat på Folk- och World-musik från skilda världsdelar då vi har en stor efterfrågan på sådan musik. Helsingborg har ett

aktivt körliv så bland skivorna finns det en särskild avdelning för körmusik.

Inköpen styrs mycket av efterfrågan, det finns två inköpsgrupper (intresset är glädjande stort bland personalen) för Klassiskt, jazz och folkmusik resp. Pop- och rockmusik. Grupperna följer noga med utgivningen och köper via Btj och nätet (mest på nätet).

Genom exponering, utställningar och affischer om det livaktiga lokala musiklivet strävar vi efter att göra musiken och samlingarna attraktiva.

Vi följer den senaste utvecklingen i musikbranschen och har nyligen beslutat att abonnera på Naxos Music Library.

Musikrummet på Helsingborgs stadsbibliotek.

NYA REDAKTÖRER

Astrid Evasdotter och jag, Lena Nettelbladt, ska bli de nya redaktörerna för Musikbiblioteksnytt. Jag har arbetat som bibliotekarie sedan 1982. Först var jag 6 år vid Västerås stadsbibliotek. Där var jag både på Musikavdelningen och på Bokbussen. Hösten 1988 flyttade jag och min familj till Stockholm och det råkade finnas ett ledigt jobb för mig på Musikaliska akademins bibliotek vid Nybrokajen. 1996 flyttade biblioteket till Torsgatan och bytte

namn till Statens musikbibliotek. Jag har varit biblioteket troget bortsett från ett halvårs utflykt till Kungliga bibliotekets Pliktleveransavdelning hösten 1999. De senaste åren har jag jobbat med fjärrlån men med början januari 2006 sköter jag inköp av noter, katalogiserar och jobbar i låneexpeditionen. Jobbet som musikbibliotekarie tycker jag är mycket stimulerande och det finns nya saker att lära sig varje dag. Att skriva i Musikbiblioteksnytt är en

sådan ny sak. För visst är det roligt med en tryckt tidskrift i brevlådan även om det är lätt att gå in på Svenska musikbiblioteksförningens fina webbplats <http://www.smbf.nu> Skriv gärna till mig och Astrid om ni vill berätta något i tidskriften. Kanske om en vanlig dag på jobbet? lena.nettelbladt@muslib.se

Astrid och
Lena

Foto: Veslemøy
Heinz

Lite om mig...

Det är alltså jag som ska bli redaktörens bollplank. Det ni!

Det viktigaste först: Min största idol är Tori Amos. Fast just nu när jag skriver detta är Elliott Smith på stereon. I grund och botten är jag gammal britpopare, men har glidit över på singer-songwritermusik, både svensk och utländsk. Det kanske är åldern.

Jag heter Astrid Evasdotter, och eftersom Veslemøy förklarade sitt förnamn i ett tidigare nummer av Musikbiblioteksnytt, så kanske jag ska förklara mitt efternamn? Jag är inte isländsk, men min mamma heter Eva, och jag tog efternamnet för ungefär tio år sedan. Jag kommer från västra Sverige, men bor just nu på östkusten, i Västerвик. Där är jag bibliotekarie på Vissamlingarna, som uppmärksamma läsare säkert minns från biblioteksstafetten.

Klassifikation var det jag tyckte var roligast på Bibliotekshögskolan, men nu när jag jobbar som bibliotekarie tycker jag bäst om att katalogisera, vilket jag gör med de demoskivor som lämnas in till vårt bibliotek. (Vi har nämligen ett demotek, där vi har demos till utlån). Informationssökning är också kul. Det är fantastiskt att vi verkligen nästan alltid kan få fram det som eftersöks.

Om det existerar.

Jag tyckte att det känns viktigt att vårt forum är lika relevant för folk- som specialbiblioteksfolk, själv arbetar jag ju med båda rollerna samtidigt. Jag har ansvar för all musik på Visbiblioteket och Västerviks kommunbibliotek, och kan pop, rock och visor bäst. Andra områden är tyvärr lite eftersatta, men jag vet att det finns många andra medlemmar i föreningen som kan detta bättre. Det känns skönt att kunna höra

av sig till er när man behöver råd.

Förutom att vara bollplank ska jag även men hjälp av vår styrelse sätta igång en blogg för vårt ämnesområde. Jag tänker mig att den kan bli ett mera styrt forum än mailinglistan som finns nu. Jag vill lämna forum öppet för alla frågor, stora som små.

Vi träffas så sällan men det är så bra och givande att få reda på vad andra gör. Vi kanske kan använda bloggen till att få kontakt med varandra på ett självklart sätt, genom ett medium man själv väljer hur ofta man vill återkomma till. Jag tror att det är bra att någon har ansvaret för att uppdatera med jämna mellanrum. Vi kommer att meddela er så fort vi vet mera om detta såklart.